

۱۳۵۹۸۱۱

بسم الله الرحمن الرحيم

انتشارات
فرهیختگان
دانشگاه

حسابداری محیط زیست

نگاهی به سیستم حسابداری محیط زیستی -
اقتصادی منابع آب

تالیف

دکتر عبدالرضا کرباسی

دکتر احمد یار نژاد

دکتر رکسانا مسکمی

کلیه حقوق مادی و معنوی این اثر برای انتشارات فرهیختگان دانشگاه و پدیدآورندگان محفوظ است. هیچ شخص حقوقی یا حقیقی حق چاپ و نشر تمام یا بخشی از این اثر را بدون موافقت کتبی ناشر و پدیدآورنده به هر نحو اعم از فتوکپی، پلای کپی، جزوه و ... ندارد. متخلفین به موجب بند ۵ ماده ۲ قانون حمایت از مولفین و مصنفین مصوب مجلس محترم شورای اسلامی تحت پیگرد قانونی قرار می گیرد.

سرشناسه : موگویی، رکسانا
 عنوان و نام پدیدآور : حسابداری محیط زیست/ تالیف و تدوین رکسانا موگویی.
 مشخصات نشر : تهران : فرهیختگان دانشگاه، ۱۳۹۴.
 مشخصات ظاهری : ۲۹۴ص.: مصور، جدول، نمودار.
 سایک : 978-964-6754-64-5
 وضعیت فهرست : فیا
 نویسی :
 یادداشت :
 یادداشت :
 شناسه افزوده : عبدالرضا کرباسی، احمد یعقوب نژاد
 موضوع : اقتصاد محیط زیست
 موضوع : رشد اقتصادی -- جنبه‌های زیست محیطی
 رده بندی کنگره : ۷۹HC ۱۳۹۴ ۸م۱۷الف/
 رده بندی دیویی : ۷/۳۳۳
 شماره : ۳۹۳۹۵۰۹
 کتابشناسی ملی :
 تاریخ درخواست : ۱۳۹۴/۰۶/۰۷
 تاریخ سخگویی :
 کد پیگیری : ۳۹۳۵۶۸۱

ناشر : فرهیختگان دانشگاه
 مدیر مسئول : مهندس علیرضا لچینانی
 عنوان کتاب : حسابداری محیط زیست، نگاهی به سیستم حسابداری محیط زیستی اقتصادی منابع آب
 پدیدآورندگان : دکتر عبدالرضا کرباسی، دکتر احمد یعقوب نژاد، دکتر رکسانا موگویی
 صفحه آرای : سیاوش موگویی
 لیتوگرافی : آریا نصر
 چاپ و صحافی : محیا
 تویت چاپ : اول ۱۳۹۴
 تیراژ : ۱۰۰۰ جلد
 قیمت : ۲۶۵۰۰ تومان
 سایک : ۹۷۸-۶۰۰-۵۶۱۸-۰۶-۸

ساختمان مرکزی : تهران، میدان انقلاب، ۱۶ آذر - ک پارس - پ ۶ طبقه سوم
 تلفن روابط عمومی : ۶۶۴۹۰۱۷۸ - ۶۶۴۹۰۱۷۹
 تلفن همراه : ۰۹۱۳۱۳۰۸۶۳۹
 پایگاه اینترنتی : farhikhtegan-daneshgah.tk

مقدمه ناشر

جهان امروز جهان تکنولوژی، کیفیت، رقابت و تفاوت در کیفیت تولید، مطلوبیت فرآورده‌ها و خدمات است که وجه تمایز بین سیستم‌ها را مشخص می‌کند و این امر صرفاً در سایه تحقیق در مؤلفه‌ها، پیاده‌ی نظام آموزشی که تأثیر عمده‌ای در اسانداردسازی و ارتقاء کیفیت دارد، محقق می‌گردد. براین بسترسازی برای رسیدن به این آرمان بزرگ ما را بر آن داشت تا قدمی هر چند کوچک با توجه به نیاز کشور در این عرصه برداریم.

از آنجایی که «سبلا» عالی آکادمیک بستر رشد و شکوفایی علمی، پژوهشی، ... را در جامعه فراهم آورد لذا ورود و گسترش مهارت‌ها لازم در این مقاطع تحصیلی مستلزم کسب معلومات و آموزش‌های مبتنی بر دانش مدرن و روز بوده باشد، مجموعه کتابهای انتشارات فرهیختگان دانشگاه بر آن است که حکومتی رفیع این مواز را در اول دانی پژوهان و فرهیختگان جامعه به زعم خود قراردهد.

کتاب حاضر در زمینه حسابداری محیط زیست با یک تغییرات آب و هوایی، معضلاتی چون کم آبی، آلودگی، روز افزون هوای کلان شهرها و ... در کشور با یک موضوع جدید اقتصاد محیط زیست، اولین و معبرترین مرجعی است که تاکنون در کشور توسط زبان‌آموزان اساتید و محققین دانشگاههای ایران تهیه، تدوین و نالاف گردیده است.

امید است که این اثر ارزشمند و مجموعه کتاب‌های فرهیختگان دانشگاه بتواند پاسخگوی نیاز عزیزان علاقمند به علم و دانش باشد. از تمام دوستان و عزیزانی که صمیمانه و بزرگوارانه همراهیمان می‌نمایند سپاسگزاری می‌کنم که حاصل زحمات این فرهیختگان اکنون فراروی شماست.

با آرزوی توفیق روزافزون برای شما عزیزان

علیرضا لچینانی

چرا

مقدمه مؤلف

حسابداری محیط زیست ابزار مهمی است که با استفاده از آن می توان افراد و سازمان ها را تشویق به رفتارهای دوست دار محیط زیست نمود. این ابزار اگر متصل و ملحق به سیستم پاداش سازمانی گردد، جلب مشارکت های افراد را در حفاظت محیط زیست به همراه خواهد آورد. بنابراین، درآمدها و هزینه های محیط زیستی ناشی از فعالیت های مختلف با در حساب های سود و زیان لحاظ گردد. حسابداری محیط زیست ابزار مهمی جهت شفاف سازی وضع موجود و تهدیدهای آینده وضعیت محیط زیست هر کشور است. شناسایی این عوامل توسط نخبگان و سیاست گذاران منتج به تدوین استراتژی هایی خواهد بود که ضمن کننده پایداری استفاده از منابع است. کتاب حاضر نگاهی دارد به سیستم حسابداری محیط زیستی - اقتصادی منابع آب. در کشور ما با وجود تنش های آبی استفاده پدیدار از منابع آب ضروری است. در این راستا بر خود لازم می دانیم از زحمات بی دریغ آقایان مهندس مرتضی حیدری و دکتر عبدالله سالاری که ما را در نگارش و تنظیم کتاب یاری نمودند، تشکر و قدردانی نماییم.

هین بگو که ناطق، جری کند
تا به قرنی بعد از این رسد
گرچه هر قرنی سخن آری بود
لیک گفت سالفان یاری بود

(مولوی)

۱۱	فصل اول: محیط زیست
۱۴	بخش های تشکیل دهنده محیط زیست
۱۵	اکوسیستم یا زیست بوم
۱۶	آب و جمله های مرتبط با آن
۱۷	انواع منابع مرتبط به آب
۱۷	اکوسیستم های دریایی
۱۹	شاخص های دریایی یا دریا و مدی
۲۰	صخره های مرجانی
۲۲	اهمیت صخره های مرجانی
۲۲	سایر کاربری های صخره های مرجانی
۲۲	مشکلات صخره های مرجانی
۲۳	مصوب ها
۲۴	اهمیت مصوب ها
۲۵	اکوسیستم های آب شیرین
۲۶	رودخانه ها و نهرها
۲۷	آلودگی آب های سطحی
۲۸	مقابله با آلودگی آب های سطحی
۲۹	تالاب ها
۲۹	اهمیت تالاب ها
۲۹	آبخیز
۳۱	آلودگی های تاثیرگذار بر آبخیزهای ساحلی
۳۱	منبع ورود مواد غذایی به آب های ساحلی
۳۲	ورود پلاژن ها به آب
۳۲	پیامدهای فعالیت در منابع آب

۳۳	آب آشامیدنی
۳۴	آب زیرزمینی
۳۵	آلودگی آب
۳۵	آلودگی نقطه ای و غیر نقطه ای
۳۷	تاثیر مناطق شهری بر کیفیت آب
۳۷	افزایش رواناب
۳۸	افزایش بار آلودگی
۳۹	رسوب گذاری
۴۰	پساب ناشی از بارندگی
۴۰	سیستم های جمع آورنده فاضلاب
۴۰	تخلیه پساب از بخش های صنعتی
۴۱	تلمبار کردن در اقیانوس
۴۱	پساب ها
۴۲	بقایای زیستی تصفیه
۴۳	زیرساخت های بخش آب
۴۴	پیامدهای زیست محیطی
۴۵	آلاینده های آب
۴۵	جیوه
۴۶	سرب و مس
۴۷	آرسنیک
۴۷	آلودگی میکروبی
۴۸	فهرست آلاینده های آب
۴۸	هوا
۴۹	باران اسیدی
۵۰	تغییرات اقلیم
۵۰	اکوسیستم ها و تنوع زیستی
۵۱	اثر تغییرات اقلیم بر پستانداران
۵۲	اثر تغییرات اقلیم بر حشرات و بی مهرگان
۵۳	اثر تغییرات اقلیم بر پرندگان

۵۲	اثر تغییرات اقلیم بر ماهی ها.....
۵۳	اثر تغییرات اقلیم بر دوزیستان و خزندگان.....
۵۴	اثر تغییرات اقلیم بر مرجان ها و سایر جانوران با صدف و اسکلت های آهکی.....
۵۴	نواحی ساحلی و افزایش سطح آب دریا.....
۵۴	کاهش خشکی.....
۵۵	مناطق قطبی.....
۵۶	اثر بر سیستم های بیولوژیکی و انسان.....
۵۶	شاخص های تغییرات اقلیم.....
۵۶	اثرات اقتصادی.....
۵۷	اثرات بر سفری.....
۵۸	اثر بر اکوسیستم های دریایی.....
۵۸	اثر بر چرخه های بیوشیمیایی.....
۵۸	اثر بر مواد.....
۵۹	اثر جزیره حرارتی.....
۵۹	الزامات قانونی مربوط به آلودگی هو.....
۶۲	الودگی هوای خانگی.....
۶۳	خاک.....
۶۴	الودگی خاک.....
۶۵	انواع الودگی های خاک.....
۷۰	پالایش خاک.....
۷۱	انرژی و محیط زیست.....
۷۴	هزینه های اجتماعی.....
۹۲	انرژی هسته ای.....
۹۹	فصل دوم: توسعه پایدار و محیط زیست.....
۱۰۱	توسعه پایدار و سیستم حسابداری یکپارچه زیست محیطی و اقتصادی.....
۱۰۲	مدل توسعه پایدار.....
۱۰۴	رویکرد اکولوژیکی توسعه پایدار.....
۱۰۶	سرمایه های طبیعی و توسعه پایدار.....
۱۰۷	رویکرد نظری حسابداری و گزارشگری زیست محیطی.....

مفهوم حسابداری محیط زیست.....	۱۱۴
برخی کاربردهای حسابداری محیط زیست.....	۱۲۰
سیستم حسابداری های یکپارچه زیست محیطی و اقتصادی.....	۱۲۸
مروری بر سیستم حسابداری حساب های یکپارچه زیست محیطی و اقتصادی.....	۱۲۹
فصل سوم: ارزیابی جهانی آمار زیست محیطی و حسابداری زیست محیطی اقتصادی.....	۱۳۳
زیرساخت های سازمانی.....	۱۳۵
سیستم حسابداری زیست محیطی اقتصادی آب.....	۱۴۴
مدیریت تلفیقی آب و سیستم حسابداری یکپارچه زیست محیطی اقتصادی منابع آب.....	۱۴۷
مرور کلی بر سیستم حسابداری زیست محیطی اقتصادی آب.....	۱۵۰
سیستم منابع آب و اقتصاد.....	۱۵۹
سیستم منابع آب در ایران.....	۱۶۱
اقتصاد آب.....	۱۶۲
چارچوب سیستم حسابداری زیست محیطی اقتصادی آب و سیستم حساب های ملی.....	۱۶۴
طبقه بندی فعالیت های اقتصادی و محصولات.....	۱۶۷
مشخصه های چارچوب حسابداری سیستم حسابداری ملی.....	۱۷۱
فصل چهارم: جداول عرضه و استفاده فیزیکی.....	۱۷۵
انواع جریان آب.....	۱۷۷
جداول استاندارد عرضه و استفاده فیزیکی از آب.....	۱۸۰
موارد مندرج در جداول ضمیمه عرضه و استفاده آب.....	۱۸۵
فصل پنجم: حساب های تخلیه پساب به منابع آبی.....	۱۸۷
محدوده حساب های تخلیه پساب.....	۱۹۲
تخلیه پساب به صورت خالص و ناخالص.....	۱۹۳
حساب های تخلیه پساب.....	۱۹۴
فصل ششم: حساب های هیبرید و اقتصادی فعالیت ها و محصولات مرتبط با آب.....	۱۹۵
جداول هیبریدی عرضه و استفاده.....	۱۹۸
کالاها و خدمات فردی و جمعی دولت و موسسات غیر انتفاعی غیر دولتی.....	۲۰۳
تشکیل سرمایه ناخالص.....	۲۰۴
حساب های هیبرید برای عرضه و استفاده آب.....	۲۰۴
حساب های هیبرید برای فعالیت های مربوط به استفاده داخلی.....	۲۰۵

۲۰۶.....	حساب های دولت برای خدمات مصارف عمومی آب.....
۲۰۸.....	مالیات ها، قیمت ها و حقايق ها.....
۲۰۹.....	مخارج ملي و حساب های تأمين مالي.....
۲۱۰.....	حساب های مخارج ملي.....
۲۱۱.....	تشكيل سرمايه ناخالص برای توليد خدمات حفاظت محيط زيست.....
۲۱۳.....	حساب های مديريت مالي.....
۲۱۷.....	فصل هفتم: حساب داراني های آب.....
۲۱۹.....	داراني های آب.....
۲۲۰.....	طبقه بندي داراني های آب.....
۲۲۲.....	حساب داراني ها.....
۲۲۶.....	حسابداري منابع آب در سطح مرزها.....
۲۲۹.....	فصل هشتم: حساب های، كيفيت آب.....
۲۳۱.....	كيفيت آب.....
۲۳۳.....	روش آريزايي.....
۲۳۵.....	شاخص های كيفيت آب.....
۲۳۷.....	فصل نهم: ارزش گذاري منابع آبي.....
۲۳۹.....	ارزش گذاري.....
۲۴۱.....	رويکرد اقتصادي ارزش گذاري آب.....
۲۴۳.....	روش شناسي های ارزش گذاري.....
۲۴۵.....	کاربرد عملي ارزش گذاري آب.....
۲۴۶.....	ارزش گذاري آب به عنوان یک محصول واسطه ای در کشاورزي.....
۲۴۸.....	مدل های برنامه ريزي رياضي.....
۲۴۹.....	آب به عنوان کالای مصرف کننده نهائي.....
۲۵۵.....	منابع و ماخذ.....
۲۶۱.....	واژه نامه انگليسي.....

راهنمای مطالعه کتاب

کتاب حاضر شامل ۹ فصل است که در تدوین فصل‌های مختلف آن هدف‌های کلی زیر مورد نظر است.

۱- آشنایی با مفاهیم و اصطلاحات مهم حوزه محیط زیست

۲- رویکرد جدید تقسیم بندی مقوله آب

۳- ایجاد نگرش تلفیق به آب و جنبه های مختلف مدیریت آن

۴- آشنایی با مفاهیم سیستم حسابداری محیط زیست

۵- معرفی سیستم حسابداری محیط زیستی اقتصادی منابع آب

۶- معرفی جداول استاندارد حسابداری منابع آب

به منظور دستیابی به هدف‌های کلی بالا، برای هر یک از فصل‌های کتاب تعدادی هدف دقیق تهیه شده

است، به این امید که دانشجویان، از راه یادگیری این هدف‌های دقیق، در رسیدن به هدف‌های کلی

کتاب موفق بشوند.